

Latvijas Dabas fonds, Vīlandes iela 3-7 Rīga, LV-1010

Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Skolas iela 3, Rīga, LV-1010

Pasaules Dabas Fonds, Elizabetes iela 8-4, Rīga, LV-1010

2019. gada 6. jūnijā

LR Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam

LR Tieslietu ministram Jānim Bordānam

Valsts Kancelejas direktoram Jānim Citkovskim

Cc: LR Zemkopības ministram Kasparam Gerhardam

Cc: LR Vides un reģionālās attīstības ministram Jurim Pūcem

Atklāta vēstule: aicinām atbilstoši izvērtēt Zemkopības ministrijas ierosinātos grozījumus noteikumos par koku ciršanu mežā

Vakar, 2019. gada 5. jūnijā, Zemkopības ministrija Mežu konsultatīvajā padomē iepazīstināja padomes locekļus ar plānotajiem grozījumiem Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā". Grozījumi paredz samazināt atļauto galvenās cirtes caurmēru priecī, eglei un bērzam, kas faktiski nozīmē iespēju cirst jaunākus un tievākus kokus, tādējādi vēl vairāk palielinot cirsma apjomu Latvijā. Tajā pašā dienā grozījumi tika nosūtīti saskaņošanai atbildīgajām institūcijām piecu dienu saskaņošanas procedūrā.

Līdzīgi grozījumi koku ciršanas noteikumos tika sagatavoti un virzīti apstiprināšanai jau 2017. gadā, bet tie saskārās ar plašu sabiedrības pretestību un iebildumiem no vides organizācijām, tāpēc tika apturēti. 5. jūnijā uzsāktais MK noteikumu grozījumu process aktualizē 2017. gadā rosinātos grozījumus. Zīmīgi, ka šo noteikumu virzība tiek atsākta uzreiz pēc tam, kad Latvijā noslēgušās aktuālās vēlēšanas.

Grozījumu virzīšana notiek tikai nedēļu pēc tam, kad Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) iepazīstināja ar Latvijas vides raksturlielumu pārskatu, kurā uzsvēta Latvijas bioloģiskās daudzveidības sliktā situācija un arvien lielāks izzušanas apdraudējums biotopiem un sugām, tai skaitā meža biotopiem.

Zemkopības ministrijas piedāvātie grozījumi radītu mežu ciršanas apjomu pieaugumu Latvijā. Kā norāda mežu nozares pārstāvji – tas būtu 10%. Tāpat šādi grozījumi samazinātu vidēja vecuma koku īpatsvaru mežos. Ņemot vērā jau esošo mežu situāciju un biotopu sliktu stāvokli, ir pamatotas bažas, ka šie grozījumi radītu vēl lielākus draudus dabas daudzveidībai, vairāk kailciršu un vēl izteiktāku mežu fragmentāciju. Tāpat jaunāku koku ciršana un intensīvāka mežistrāde varētu nopietni sarežģīt Latvijas spēju izpildīt savas saistības klimata izmaiņu kontekstā.

Turklāt nav pieļaujams tas, ka šādi sabiedrībai nozīmīgi grozījumi tiek virzīti apstiprināšanai steidzami, dodot tikai piecas dienas saskaņošanai un nedodot pietiekamu laiku sabiedrības viedokļa uzklaušanai.

Ņemot vērā augšminēto, vides organizācijas uzskata:

1. Grozījumu pamatojums, ko prezentēja meža nozare, nav pietiekams, jo balstās tikai ekonomiskos apsvērumos, kas saistīti ar meža koksnes vērtību. Tomēr šie grozījumi ietekmēs arī meža nekoksnes vērtības, kā arī meža kā ekosistēmas funkcijas un ar tām saistītos ekosistēmu pakalpojumus. **Tāpēc aicinām izveidot darba grupu noteikumu apspriešanai, izvērtējot visus šo izmaiņu aspektus.**
2. Latvijā ir spēkā “Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.-2020. gadam”, kurām ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Grozījumu virzītāji uzskata, ka tas ir pietiekams pamats, kāpēc nav nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu noteikumu grozījumu projektam. Mēs vēlamies uzsvērt, ka pamatnostādnēs nekādā veidā nav pieminēta iespēja samazināt koku ciršanas vecumu galvenajā cirtē, līdz ar to nav pamata teikt, ka ir novērtēta šo grozījumu ietekme uz vidi. **Pirms tālāk virzīt grozījumus MK noteikumos “Noteikumi par koku ciršanu mežā”, pieprasām veikt pilnvērtīgu šo mežsaimnieciskās prakses izmaiņu ietekmes uz vidi novērtējumu pēc būtības.**
3. Process un steidzamība, kādā tiek virzīti grozījumi, notiek tikai vienas interešu grupas – meža industrijas – interesēs. Mēs pilnībā piekrītam, ka meža nozare ir būtiska Latvijas tautsaimniecībai, taču vēlamies atgādināt, ka meža funkcijas ir daudz plašākas un visai sabiedrībai nozīmīgas, tāpēc grozījumus ir nepieciešams apspriest vispusīgi, dodot sabiedrībai pilnvērtīgu iespēju izteikties par tiem. **Tikai pēc tam, kad ir pieejama pilna informācija par grozījumu ietekmi uz vidi un sabiedrības interesēm, novērstas vai mazinātas iespējamās negatīvās ietekmes, ievēroti piesardzības principi, ir pieļaujama to tālāka virzīšana, ievērojot demokrātijas normas un sabiedrības intereses.**

Tāpēc aicinām Ministru prezidentu nekavējoties apturēt šo nedemokrātisko procesu, pagarināt grozījumu apspriešanas laiku un grozījumu izvērtēšanā iesaistīt visas interešu grupas.

Ar cieņu,

Ģirts Strazdiņš

Latvijas Dabas fonda direktors

Jānis Rozītis

Pasaules Dabas fonda direktors

Viesturs Ķerus

Latvijas Ornitoloģijas biedrības valdes priekšsēdētājs